

3. Ображей А.Ф., & Оненко В.І. (2002) Нутрія. *Одеський аграрний університет*. 64.
4. Сачук Р.М. (2013) Добробут хутрових звірів і кролів: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні. *Наук. Вісник ЛНУВМБТ ім. С.З. Гжицького*. 15,3. (57), (3). 422 – 426.
5. W. Pérez, M. Lima, & A. Bielli. (2008) Gross anatomy of the intestine and its mesentery in the nutria (*Myocastor coypus*). *Uruguay. Article in Folia Morphologica*. 67(4). 286–291 <https://www.researchgate.net/publication/23666617>

УДК 658:631.3:619

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Симоненко С.І., кан. вет. наук, доцент, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7046-2943>

Штагер Г.М., старший викладач, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7632-4963>

Ветеринарний фахівець має справу з тваринами, а не з людьми, він або вона щодня стикається зі складними завданнями, що вимагають відмінних знань і практичного досвіду. Це одна з небагатьох професій, які користуються попитом як у містах, так і в сільській місцевості.

«Пацієнтами» ветеринара є не лише домашні тварини, а й велика рогата худоба, сільськогосподарські тварини, птахи, коні, риби і навіть бджоли. Залежно від місця роботи, ці фахівці можуть виконувати широкий спектр завдань.

Основними завданнями ветеринарного лікаря є лікування тварин, а також профілактика захворювань, медичні та косметичні процедури, ветеринарно-гігієнічний догляд. Ветеринарна робота проводиться в клініках і лабораторіях, на відкритому повітрі або на фермах.

Яких людей шукають роботодавці? Ідеальний для роботодавця ветеринарний лікар повинен мати ветеринарну освіту; вміти виконувати медичні процедури; мати любов до тварин, працьовитість, відповідальність і порядність; знати основні нормативно-правові акти та офіційні технічні документи у ветеринарній та зоотехнічній галузях; впевнено користуватися ПК.

Важливо також враховувати досвід роботи молодих ветеринарів. Багато з них не чекають на диплом, а проходять стажування та навчання в Українських агрохолдингах або на фермах за кордоном.

Ветеринарам потрібно постійно самовдосконалюватися, розвивати свої знання та здобувати новий досвід. Молоді фахівці кажуть, що галузь тваринництва стрімко розвивається, компанії орієнтуються на нове обладнання та технології, але університети за ними не встигають.

Сьогодні одним з найважливіших елементів у процесі професійної підготовки майбутніх ветеринарних лікарів є їхня самоефективність. Ця самоефективність спрямована на розвиток професійної компетентності, розкриття потенціалу, що спонукає до подальшого самовдосконалення та орієнтує психічну активність на досягнення ефективних результатів у професійній діяльності.

Слід зазначити, що сьогодні також відбувається раціоналізація структури національної ветеринарної служби та, відповідно до європейських вимог, скорочення чисельності персоналу. За цих обставин, особливо в нових економічних умовах, значна кількість фахівців переходить до приватної практики, зосереджуючи основну увагу на профілактиці та лікуванні. Проте, якими б не були обставини, головна роль навчальних закладів полягає у

забезпеченні освітніми послугами кваліфікованих та конкурентоспроможних кадрів, які відповідають потребам ветеринарної медицини, є високоспеціалізованими та освіченими, компетентно та відповідально виконують свої обов'язки, здатні швидко впроваджувати новітні інноваційні технології.

Сьогодні всі навчальні заклади переходять на нові освітні програми, які мають багато позитивних моментів, але в цьому процесі розвитку є й чи мало недоліків. Найбільше вони впливають на професійну підготовку, оскільки у нових навчальних планах у циклі клінічних дисциплін зменшено кількість аудиторних годин і значно збільшено частку часу на самостійну роботу студентів.

У клінічних дисциплінах, які є особливо важливими у підготовці фахівців, така ситуація зі зменшенням аудиторних годин може мати негайний вплив на їхню якість. Мало ймовірно, що студенти самостійно набудуть таких навичок, як проведення певних хірургічних втручань, надання акушерсько-гінекологічної допомоги, розуміння етіології інфекційних та невідкладних захворювань, розпізнавання симптомів. Адже тільки завдяки постійному контакту з тваринами, за безпосередньої участі викладача, студенти набувають практичних навичок, медичного мислення, глибоких теоретичних і практичних знань, а не просто орієнтуються.

Не менш важливим є навчання студентів основам менеджменту, оскільки здійснення загальних і спеціальних протиепізоотичних, профілактичних, діагностичних і лікувальних ветеринарних заходів тісно пов'язане з ефективністю прийнятих рішень щодо їх проведення. Ефективність наряду залежить від своєчасності та компетентності спеціалістів ветеринарної медицини!

Крім того, студенти повинні поглиблено вивчати конкретні питання, що дозволить випускникам знайти відповідне місце на ринку праці відповідно до їхніх здібностей та особистих інтересів. Таким чином, запровадження спеціалізації як системи навчання, яка фокусується на вузькоспеціалізованих проблемах у конкретних галузях ветеринарних знань або виробничих потребах, разом із загальною ветеринарною підготовкою, дає можливість випускникам ефективно працювати в умовах конкурентної ринкової економіки.

Тому підготовка фахівців ветеринарної медицини повинна керуватися високими стандартами, нормами і принципами, прийнятими як в Україні, так і в міжнародній ветеринарній спільноті, а підготовка висококваліфікованих фахівців з надання послуг у сфері ветеринарної освіти, науки і практики в сучасних економічних умовах розраховує на довгостроковий успіх.

Бібліографічний список:

1. Гнезділова К.М. Моделі і моделювання у професійній діяльності викладача вищої школи : [навч. посіб] / К. М. Гнезділова, С. О. Касярум. – Черкаси: Вид. Чабаненко Ю. А., 2011. – 124 с.
2. Матушинский Г.У. Проектирование моделей подготовки к профессиональной деятельности преподавателей высшей школы/ Г. У. Матушинский, А. Г. Фролов // *EducationalTechnologyandSociety*. – 2000. – № 3 (4). – Р. 183 – 192.
3. Психологічна енциклопедія/ автор-упорядник О. М. Степанов. – К. : «Академвидав», 2006. – 424 с.
4. Cherchata A.O. Project management at the enterprise: application in the context of interaction with functional and process approaches // *Scientific Bulletin of the Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas. Series: Economics and management in the oil and gas industry*. — 2019. — No. 1. — P. 172-179. DOI: 10.31471/2409-0948-2019-1(19)-172-179.
5. Shmatko N.M., Panteleev M.S., Karminska-Belobrova M.V., Myroshnyk T.O. Brand management in strategic enterprise management // *Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economic sciences)*. — 2020. — No. 1. — P. 110-115. DOI: 10.20998/2516-4461.2020.1.110.
6. Stager G.M. Control is one of the important functions of effective management / G.M.

УДК 636.92.082.453.5:615.357

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІНТРАВАГІНАЛЬНОГО ВВЕДЕННЯ АНАЛОГУ ГОНАДОТРОПІН-РИЛІЗИНГ ГОРМОНУ ЗА СТИМУЛЯЦІЇ ОВУЛЯЦІЇ У КРОЛИЦЬ

Науменко С.В., доктор ветеринарних наук, професор, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7340-5186>

Кошевой В.І., доктор філософії з вет. медицини, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2938-2762>

Савічев О.А., лікар ветеринарної медицини, Ветеринарна клініка «SOS», м. Харків, Україна

Вступ. Сучасні репродуктивні технології потребують застосування безпечних для здоров'я тварин та таких, що не порушують їх добробуту протоколів штучного осіменіння (ШО) [7, 8]. Стрес-фактори, що виникають у процесі відтворення промислового кролівництва негативно впливають на статеву функцію, репродуктивні показники кролиць та їх приплоду. В останні роки увага дослідників зосереджена на альтернативних способах стимуляції овуляції, в тому числі інтравагінальному введенні гормональних засобів її індукції [1, 9].

Для індукції овуляції у кролиць використовується, як правило, внутрішньом'язове введення аналогів ГнРГ, хоча інтравагінальний шлях вважають менш стресовим способом, орієнтованим на благополуччя, що має переваги, оскільки є неінвазивним і скорочує час обробки. Тим не менш, вагінальна абсорбція синтетичних аналогів ГнРГ менш ефективна, ніж при парентеральному введенні, а біодоступність їх становить близько 20 % [3, 6, 10]. На абсорбцію ГнРГ слизовою оболонкою піхви впливає кілька факторів, таких як протеази, присутні в плазмі сперми, склад екстендера, стан слизової оболонки піхви, тощо [1, 4].

ГнРГ індукуює овуляцію та має лютеотрофний ефект, сприяючи секреції прогестерону та підтримці вагітності, однак він має короткий період напіввиведення в кровообігу, що знижує тривалість його дії [3, 7]. За використання аналога ГнРГ в екстендері необхідно враховувати, що аналоги володіють більшою біологічною активністю, ніж сам ГнРГ. Відомо, що доза аналогу ГнРГ, що додається до екстендера в 15-25 разів вища ніж при внутрішньом'язовому введенні [2, 6]. Варто враховувати, що біодоступність ГнРГ може бути варіабельною і значно нижчою при його застосуванні інтравагінально. Отже, незважаючи на очевидні переваги інтравагінального введення аналога ГнРГ, використання таких високих доз становить потенційний ризик для здоров'я тварин і призводить до значного підвищення економічної ефективності цієї процедури запліднення [5]. Таким чином, **метою нашого дослідження** була оцінка ефективності інтравагінального введення аналогу ГнРГ за ШО кролиць із традиційним внутрішньом'язовим способом.

Методика. Дослідження виконано на статевозрілих кролицях породи *Huplus* (n=30), яких випадковим чином було поділено на 3 групи. Порівняльну оцінку різних способів застосування аналогу ГнРГ здійснили з використанням бусереліну ацетату, який вводили внутрішньом'язово у дозі 1 мкг на кролицю одразу після штучного осіменіння (контрольна група). Дослідних тварин осіменяли спермодозами з додаванням аналогу ГнРГ у кількості 25 мкг (дослідна група 1) та 15 мкг (дослідна група 2). Ефективність штучного осіменіння визначали за кількістю осіменінь у групі, здійснених для заплідненості всіх кролиць. Протягом суцільності досліджували рівень прогестерону у сироватці крові методом імуноферментного аналізу із використанням наборів ELISA Kit (США). Наприкінці експерименту підраховували кількість окролів, плодючість кролематок за двома показниками – багатоплідності за всіма новонародженими та за кількістю живих